

RESTAURATIE MONUMENTAAL HEKWERK

P.C. MEIJERS*

Na een lange afwezigheid is de monumentale afscheiding langs het voormalige schoolplein van de Sint Jozefschool aan het Achterom herplaatst. Het smeedijzeren hekwerk is gerestaureerd en aangepast aan het huidige gebruik van het plein als parkeerplaats.

Gerestaureerd hekwerk
aan het Achterom

Historie

In 1922 werd de Katholieke Lagere School voor jongens gebouwd, de St. Jozefschool. De opdracht voor de bouw van de school kwam van het r.-k. Parochiaal Kerkbestuur van de H.H. Cyriacus en Franciscus te Hoorn. Het ontwerp was van de Zaanse architect S.B. van Sante in een door het Rationalisme, art déco en de Amsterdamse School beïnvloede bouwtrant. Aan het interieur werd veel aandacht geschonken met fijne detailleringen en kleurige tegelafwerkingen in de gangen en trappenhuizen. In de lambriseringen werden meerkleurige tegeltableaus opgenomen met Hoornse stadsgezichten en vergelijkingen tussen beroepen in de oudheid en begin twintigste eeuw. Deze tableaus zijn voor Hoornse begrippen uniek. Aan het Achterom werd een schoolplein gerealiseerd. Ten behoeve van dit plein moesten twee woningen gesloopt worden waardoor een gat in de gevelrij ontstond. Het schoolplein werd begrensd door een zorgvuldig vormgegeven hekwerk. Een smalle poort gaf toegang tot het plein. In het bouwkundige bestek was een post van f600,- opgenomen voor 'een gesmeed ijzeren hek'.

Schoolplein met hekwerk anno 1968

Vormgeving en opbouw

Het smeedijzeren hek langs het Achterom staat op een gemetselde plint en is opgebouwd uit vierkante spijlen en horizontale stripstalen. Het hekwerk is verdeeld in segmenten van ca. 2 meter breed tussen hoofdbalusters die een schoorstang naar achteren hebben. De balusters zijn voorzien van sierlijk vormgegeven bekroningen. De heksegmenten bestaan verder uit dikke spijlen met omgezette punten die door middel van schoren aan elkaar zijn verbonden. Hiertussen zijn weer kortere spijltjes aangebracht met puntbeëindigingen.

Aan weerszijden van de toegangspoort staan twee sierlijke balusters om de entree te benadrukken. Deze poortbalusters zijn in hoekige Art-Déco stijl vormgegeven en steken boven het hekwerk uit. De toegang is met twee draaihekjes afsluitbaar.

Als een bouw pakket zijn de verschillende onderdelen aan elkaar verbonden met klinknagels.

Detail gerestaureerde
middenbaluster

ACHTEROM 19

Links: situatie hekwerk voor restauratie
Rechts: situatie hekwerk na restauratie

Aantasting en verval

In 1986 wordt een deel van het hekwerk verwijderd om toegang te bieden aan een stalen galerij en trappenhuis voor de woningen in het voormalige r.-k. Wees- en Oudeliedenhuis 'St. Jozef'. Een ander deel van het hek verdwijnt in de loop der tijd door het gebruik van het schoolplein als parkeerplaats. Aanrijdingen door auto's en vrachtwagens en achterstallig onderhoud zorgen ervoor dat het hekwerk er erbarmelijk bijstaat. Steeds meer onderdelen van het hek raken beschadigd en verdwijnen.

Restauratie

Als het schoolplein in 2010 herbestraat wordt, dringt bureau Erfgoed van de gemeente Hoorn aan op restauratie van het hekwerk. Vermindering van het aantal parkeerplaatsen is niet bespreekbaar, maar herstel van het hek blijkt mogelijk als de toegang maar ruim genoeg blijft. Om nieuwe beschadigingen te voorkomen is de inrijpoort daarom aan één zijde verbreed. Het hekwerk is aan beide zijden naar binnen omgezet, zodat het geheel

stabiel is geworden. Door deze aanpassingen is een duidelijke entree ontstaan die geschikt is voor het huidige gebruik.

De gemetselde plint is geheel vernieuwd en aangepast aan de nieuwe situatie. De bestaande onderdelen van het hekwerk zijn ambachtelijk gerestaureerd en ontbrekende onderdelen aangevuld naar het bestaande model. De linker poortbaluster is opnieuw samengesteld. De omgezette hekken hebben nieuw ontworpen eindbalusters gekregen met gesmede bekroningen. Het hekwerk is geheel thermisch verzinkt voordat het geschilderd is. Achter de hekwerken is een smalle groenstrook gerealiseerd.

De werkzaamheden zijn uitgevoerd door de sociale werkvoorziening Op/maat onder begeleiding van het Ingenieursbureau en Bureau Monumentenzorg van de gemeente Hoorn.

Door de restauratie van het hekwerk staat dit ambachtelijk stukje historie er weer 'knap' bij.

* Pieter Meijers is werkzaam bij het Bureau Erfgoed van de gemeente Hoorn

Nieuw ontworpen eindbaluster

Gerestaureerde poortbaluster

Nieuw omgezet hekwerk